

ENGELSZ FRIGYES, A MARKSZIZMUS ELMELTÉNEK MEGALAPÍTÓJA

Írta: Szvelev Iván

Engelsz Frigyes hű barátja és munkatársa volt Markszt Károlynak. Közösen, szoros barátságban alkották meg életük nagy művét, a tudományos szocializmust. Közösen szervezték meg a »Kommunisták Szövetségét«, az I. Internacionálét és közösen vezették Európában és Amerikában a munkásosztály harcát.

Óriási volt Markszt és Engelsz tudományos és forradalmi működésének hatása és jelentősége az egész tudomány történetére és a munkásosztály harcára. Lenjin írta: »Hogy megértsük, mit tett Engelsz a proletariátusért, alaposan meg kell ismernünk Markszt tanításának és munkájának hatását a munkásmozgalom fejlődésére.«

A tudományos szocializmus haladó eszméje, melynek megalkotásán és megalapozásán Markszt és Engelsz annyit dolgoztak, lebizonyította életképességét, továbbfejlődött Lenjin és Sztaljin műveiben és megvalósult a Bolsevik Párt nagyszerű alkalmazásában.

A XIX. század negyvenes éveiben a munkásmozgalomnak nem volt még tudományosan megalapozott harci programja. A tőkés rend ellentmondásainak tanulmányozása közben Marksznak és Engelsznek az volt a feladatuk, hogy megmagyarázzák a munkásság kizsákmányolásának okait, hogy megtalálják a helyes irányt a társadalmi egyenlőtlenségnek megszüntetésére és a szocialista társadalom megalkotására.

A súlyos probléma megoldása érdekében a munkásság vezetői minden részletben tanulmányozták a tőkés rend alatt és előtt létező összes világnézeteket, azonban osztályelfogultsága és korlátoltsága miatt a multnak egyetlen elmélete sem bölcséleti, sem politikai, sem gazdasági, vagy egyéb tekintetben nem tudta megmagyarázni a társadalom fejlődésének törvényszerűségeit.

Markszt és Engelsz tanai megalkotása közben, felhasználták a kultúra összes értékeit, egyetlen fennálló, vagy régi elméletről sem feledkeztek meg, mindet vizsgálat alá vették, alátámasztották a tények tömegével és felépítették elméletüket — a markszizmust.

Markszt és Engelsz előtt is létezett már materialista természettudomány, de az emberiség történelmének felfogásában kizárólag az idealizmus uralkodott. Markszt és Engelsz alkották meg a történelmi materializmus világnézetét és kiterjesztették az anyagelűséget a társadalmi élet megnyilvánulásának magyarázatára és megvilágítására is.

A dialektika törvényeinek alkalmazásával a proletariátus szellemi vezéreinek sikerült nemcsak helyesen megvilágítani a történelem multját, hanem a jelen fejlődésének törvényszerűségét, valamint a jövő osztály nélküli társadalmához vezető utat is. Először a történelemben Markszt és Engelsz fogták fel helyesen a munkásosztály szerepét és be is bizonyították, hogy csak a munkásosztály képes megsemmisíteni a kizsákmányolókat uralmát és felépíteni saját uralmi rendszerét. A markszizmus arra tanít, hogy a proletár forradalom és a proletariátus diktatúrája történelmi szükségszerűség és elkerülhetetlen. A proletariátus magához ragadva a hatalmat, felépítheti az új osztály nélküli társadalmat, pártjába gyűjtve a dolgozó tömegeket és a párt vezetésével megszervezi a szocializmus győzelmét.

A XIX. században uralkodó különböző reakciós iskolák és áramlatok ellen folytatott nehéz harcokból megerősödve került ki a tudományos szocializmus eszméje.

Markszt és Engelsz különösen Hegelnek, a német bölcsésznek reakciós társadalom politikai világnézetét tették súlyos bírálat tárgyává. A markszizmus alapítói szakítottak Hegel idealisztikus rendszerével és ellentétben az ő idealista dialektikájával, mely kizárólag a multból merített, megalkották és kidolgozták a materialista dialektikát, mely nemcsak a mult, hanem a jelen és jövő felé is fordul.

Markszt és Engelsz megalkották a politikai közgazdaság elméletét, feltárták a termelés fejlődésének és az értéktöbbletnek törvényét és bebizonyították a tőkés rend elkerülhetetlen bukását. Nagy része volt Engelsznek Markszt örökbecsű műve, a »Tőke« második és harmadik kötetének megalkotásában is.

A Markszt és Engelsz által alapított, Lenjin és Sztaljin által továbbfejlesztett dialektikus, vagy történelmi materializmus lett Markszt-Lenjin pártjának világnézete. A markszista tudományok elméletnek jellemző sajátága, hogy folyton fejlődik, alkalmazza az összes tudományok mindenkorai eredményeit és általában a társadalmi fejlődés új tapasztalatait.

Markszt és Engelsz következetesen védtek a materialista bölcseletet és több ízben megmagyarázták mennyire téves minden eltávolodás ettől az alaptól. Nézetük legvilágosabban és legrészletesebben Engelsznek »Ludwig Feuerbach« és »Anti Dühring« című műveiben vannak lefektetve. Ezen könyveknek a »Kommunista Kiáltvány«-nyal együtt minden öntudatos munkás kedvenc olvasmányává kell válniok.

Markszt és Engelsz dialektikus materializmusa kifejezője a proletariátus külön világnézetének, mely lehetővé teszi, hogy az emberiség történelmének ne csak a múltra vonatkozó fejlődési törvényszerűségeit értsük meg, hanem a jelen fejlődését is, a jövőbe, a szocialista társadalomba vezető út törvényszerűségeit is.

A dialektikus materializmusról beszélve Sztaljin megjegyzi: »A markszizmus nemcsak a szocializmus elmélete, hanem teljes világnézet, bölcsészeti rendszer, melynek logikus következménye Markszt proletár szocializmusa.«

Amikor Markszt és Engelsz megalkották elméletüket a tőkés társadalom feltételeiről, a természet és társadalomtudomány akkoriban ismert eredményeire és a munkásmozgalmában szerzett tapasztalataira támaszkodtak.

Az Engelsz halála óta eltelt fél évszázad legnagyobb világtörténelmi eseményeinek egyike az oroszországi októberi forradalom, meghozta a proletariátus győzelmét. A szovjet kormány megalakulása, a demokrácia legtökéletesebb formája új korszakot nyitott a történelemben. A szovjet államban a Bolsevik Párt vezetésével győzött a szocializmus és Oroszországból hatalmas ipari és mezőgazdasági állam lett. A Hitler Németország elleni harcokban a szocialista állam kibírta a leg súlyosabb megpróbáltatást, belábonvította életképességét, erejét és győztesen került ki a háborúból. Ezek az események fényes bizonyítékai a markszizmus igazságának és felelőségének. Újabb óriási anyagot szolgáltatnak a markszizmus további fejlődéséhez és kíméltetéséhez.

Lenjin és Sztaljin új történelmi feltételek mellett fejlesztették a markszizmust és vállották valóvá és a felmerülő kérdések során helyesbítették néhány elavult megállapítást. Így Engelsz többek között arról is beszélt, hogy a szocializmus győzelme nem lehetséges elszigetelten a földnek csak egyik részében. Engelsznek ez az állítása a maga idejében, a monopol-kapitalizmus előtti korszakban helyes is volt.

De az új imperialista korszak feltételeit tanulmányozva Lenjin felismerte a kapitalizmus egyenlőtlen fejlődésének törvényét és ezen megismerésből kiindulva, tudományosan bebizonyította, hogy lehetséges a szocializmus győzelme a földgolyó egy részén is. Sztaljin elvtárs, a lenjini tanok továbbfejlesztője megvalósította a szocializmushoz vezető átmenet irányát és formáját.

Ha Lenjin és Sztaljin mereven ragaszkodtak volna a markszizmus holt betűéhez, nem adhattak volna eszmei fegyvert a Bolsevik Pártnak a szocializmusért folyó harchoz és a tömegeket lelkesítő haladó eszme nélkül nem lehetett volna megszervezni a szocializmus felépítését.

Markszt és Engelsz a maguk idejében azt is tanították, hogy a szocializmus győzelmével maga az állam is feleslegessé válik, nem lesz rá tovább szükség és ezért meg is szűnik. De amikor Engelsz az állam megszűnéséről beszélt, nem gondolt arra a lehetőségre, hogy a szocializmus kezdetben csak egy országban győz és tőkés államoktól körülölvé lesz kénytelen felépíteni a szocializmust. De ameddig az a helyzet, hogy a szocializmus csak egy országban győzött, de a környező államokban a tőkés rendszer uralkodik, addig az állam nemcsak, hogy nem szűnhet meg, hanem ellenkezőleg, tovább kell fejlődnie és megszilárdulnia. Ezért természetes, hogy Sztaljin megváltoztatta Engelsz álláspontját az állam megszűnéséről és azt tanítja, hogy a szovjet állam megszilárdítására nemcsak a szocializmusban, de még a kommunizmusban is szükség lesz, ha akkor is meg lesz még az ellenséges környezet.

A markszizmus jellemző tulajdonsága, hogy ruganyos, folyton fejlődik és új tapasztalatokkal gazdagodik. Ennek köszönhető, hogy fényesen kiállotta az idők

megpórbáltatásait. Lenjinnek és Sztaljinnek a bolsevistákkal együtt, az elmúlt évtizedekben megfeszített erővel kellett küzdeniök a különböző megalkuvók ellen, akik igyekeztek a markszizmust elferdíteni. És a Bolsevista Párt csak azért vezethette a Szovjetűnlő népeit a nagyszerű győzelmekhez, mert megtanulta, hogy a markszista elméletet tekintse cselekedetei irányítójának.

Lenjin elfogadta Markszt és Engelsz tanait és kiegészítette azokat az ő saját elméletével az új imperialista korszakról. Ezen korszak törvényeinek ismerete lett a bolsevikiek pártjának új fegyvere.

Lenjin és Sztaljin elfogadták alapul Markszt és Engelsz filozófiai világnézetét és gyarapították a dialektika tudományát az új korszak törvényszerűségeinek megismerésével. Ezzel meg is valósították Markszt forradalmi módszereit.

Markszt, Engelsz és Lenjin tanai ma Sztaljin műveiben fejlődnek tovább, s az új korszak törvényeinek feltárásával irányt és eszközöket adott a népnek a legádázabb reakció — a német fasizmus — elleni harchoz.

»Túlzás nélkül elmondhatjuk — írja a Bolsevik Párt történetének rövid tanfolyama, hogy Engelsz halála óta a markszisták közül csak Lenjin, a nagy teoretikus, azután Sztaljin és Lenjin többi tanítványai vitték előre és gazdagították új tapasztalatokkal és a proletár osztályharc új feltételeivel a markszista eszmét.«

Mély elismeréssel adózunk Markszt hű munkatársa, Engelsz Frigyes munkájának, mivel együtt alkotta meg Markszt a tudományos szocializmus alkotó tanait. A markszizmus tanai, melyek tovább fejlődtek Lenjinnel és Sztaljin műveiben megvalósultak a győztes szocializmus országában.

MUNKÁS TESTNEVELÉS

Dolgozó életünk fontos mozzanata ez a kérdés. Megoldását nem szabad kívülről várunk, nekünk magunknak kell minden nehézséggel szembe néznünk. Tudomásul kell vennünk, hogy néhány ifjú munkás labdarúgása, egy-két versenyen való részvétele még nem jelenti a munkás testnevelés megoldását.

A haladó szellemű elvtársak úgy vélik, hogy a sport támogatásával minden lehető megtették. A maradtan gondolkodók meg úgy nyilatkoznak, mint nemrégiben egy jó ismerősöm: »Én megveretnék mindenkít, aki komoly ember léte olyan bolond, hogy egy labda után rohanászik vasárnap. Aki rendszeren végzi a munkáját, örül, hogy pihenhet szabadnapján.«

A munkásember rendszerint már gyerekkorában kezd dolgozni. A diákifjúság testi foglalkoztatásáról gondoskodnak. Az ifjú munkás kifárad, testi erejét amúgyis igénybevevő foglalkozása közben. Érthető tehát, hogy szabad idejében nem nagyon vágyik újabb erőmegfeszítésekre. Azonban minden foglalkozás valamilyen szempontból ártalmas lehet. Nézzünk csak egy pár ipari foglalkozást: a cipészek rendszerint meggörnyednek; az asztalosok féloldalasakká válnak a gyalú és lüresz félkezes használatától; a szabók lábuj-

kat megerősítetik, ugyanígy a borbélyok, kezük meg gyöngye marad; az állandó zsákokat emelgető molnárok, a nehéz vassal dolgozó öntőmunkások, téglagyári napszámosok között nagyon gyakori a sérv.

Az állandóan használatban lévő testrész megerősödik, rendszerint a többi rovására. Előfordul azonban az is, hogy túlerőltetődik. A foglalkozási ártalmakat teljesen kiküszöbölni nem lehet, mert a cipész kisiparos mégis csak főként ülve fog dolgozni, a borbély meg állva és nem lehet elképzelni olyan molnárt, aki sose ne emelgessen zsákokat.

Első követelmény természetesen az, hogy minden lehető balesetvédelmi be rendezést használjunk kell. A második és számunkra fontosabb, hogy a munkásembereket magukat védjük, mert országunk újjáépítési versenyében mindannyiunknak tehetsége egészét és teljes erejét kell adni.

A munkás testnevelés első feladata tanítani az embereket arra, hogyan kell legkisebb erőkifejtéssel a legnagyobb munkát elvégezni.

A legkisebb erőkifejtéssel való nagyeredményű munkát kétféleképpen lehet elsajátítani: tapasztalat révén és tudo-

mányos kutatások eredményeiből.

A munkástestnevelés második feladata: a munkaártalmakat kiküszöbölni javító és kiegészítő testneveléssel.

A gyengébb testalkatú emberen mindenféle ártalom hamar meglátszik. De ha huzamos ideig egyoldalúan foglalkoztatnak valakit, bármilyen erős szervezetű legyen is, egyoldalúvá fejlődik. Az erвосj tudomány igazolja sok szomorú adattal ezt az állítást. Testünk természetből fogva sokoldalú és olyan jól szerkesztett, mint egy finomművű bonyolult motor. Abban a pillanatban vége a motor jó működésének, amelyikben valamelyik alkatrész meggyengül, esetleg rossz összeállítás következtében túlméretezett. Testünkben végbement bármilyen egyensúlybomlás egész szervezetünkre károsan hat. Egyik szerv megbetegedése rendszerint maga után vonja a másikat, harmadikét, végül valamennyit. Nélkülözhetetlen tehát, hogy az egyoldalú foglalkoztatás miatt kifejlődött testi hibákat azonnal javítsuk. Tapasztalatból mondhatom, hogy rendszeres javító tornával egészen reménytelennek látszó görbe, vézna emberekből is gyönyörű, formás testalkatú, ép férfiak lettek.

Nagyon igaz, hogy munkában kifáradtan nem jó sportolni. Egyáltalán fáradtan nem jó sportolni és testnevelni ha lehet is, de nagyon nehéz. Azt azonban el ne feledjük, hogyha a testünk fejlesztésével csak annyit törődünk, amennyire a munka, a kenyérgépezet kényszerít, akkor még lassanként elpredáljuk azt a kevesünket is, amink van. Pedig a munka örömet csak az ismerheti meg, akinek erőfőlségeiből futja s nem azt éri, hogy életét öröli fel. Ugyanaz a munka nem mindenkét fáraszt ki egyformán. Egy minden tekintetben felett, erős embernek meg sem koftyan az a munka, amely egy véznát már halálosan kimerít. A kifáradást nemcsak a közvetlenül foglalkoztatott izmok gyengesége okozza, hanem az úgynevezett segédizmoké is. Ezt példával magyarázom meg. Legtöbb ember azt hiszi, hogy a járáshoz más nem is szükséges, csak a lábizmok ép működése. Hogy mennyire nem így van azt akkor érezzük csak, amikor egy megfázásos hátfájás miatt lépni is alig bírunk. A zsákemeléshöz nemcsak erős kar, derék, hanem izmos láb is szükséges. A favágó izomgyengesége nemcsak kar, hanem kemény derék munka is.

Minden foglalkozás főként egy bizonyos izomsoportot dolgoztat, de ha a nem közvetlenül igénybevett többi izom segít a munkában, átveszi a megterhelés egy részét, olyan eredményre jutunk, mintha egy megrakott kocsit egy ember helyett 3—4, vagy még több húzna. Ahhoz tehát, hogy eredményes, könnyű és jó munkát végezhessünk az szükséges, hogy egész testünkben arányosan, jól fejlettek legyünk. Ezt úgy érhetjük el, hogy kiegészítő testneveléssel ugyanolyan mértékben kifejlesztjük, neveljük testünknek a munkában nem foglalkoztatott többi részét is.

Megoldható a javító, kiegészítő testnevelés sporttal is, de vannak különös esetek, amikor csak megfelelő szaktudású vezető irányításával végzett javító, kiegészítő torna segíthet.

Azt hiszem, megérthető az eddig elmondottakból, hogy a munkás testneveléshez nem elégséges a sportok: labdarúgás, atlétika, torna, birkózás, box, teke, asztalitenisz, korcsolya, úszás, stb. Űzése, megszervezése, támogatása, nem elégséges a diáksport utáztása, hanem különleges munkás testnevelés megszervezése szükséges. Ehhez a megszervezéshez azonban megfelelő képzettségű sport és testnevelő szakemberekre van szükség. Mi munkások ne várjuk, hogy testnevelési kérdéseinket más oldja meg. Magunk érezzük a hiányok kárát, magunk élvezzük a jól szervezottség hasznát, magunkból neveljünk ki szakembereket akik felvilágosítják a nép széles rétegeit és lehetőséget nyújtanak minden dolgozónak egészséges és ezen keresztül boldog életre.

Kovács Géza

Az analfabetizmus kérdéséhez

Országunk az Újjáépítés lázában él, minden öntudatos dolgozó felismeri ennek a munkának fontosságát s igyekszik a reáeső feladatokat minél tökéletesebben elvégezni.

A fasiszták által lerombolt és kifosztott ország felépítése, a termelés háború előtti színvonalának elérése és túlhaladása a szakmunkások egész seregeit foglalkoztatja. A feladat hatalmas és csak úgy oldható meg sikeresen, ha a dolgozó tömegek a mai magas termelési tehnikának megfelelő áultúr színvonalat el tudják érni.

Nagyon fontos a kulturális színvonal felemelése a politikai öntudat kiépítésénél is. A helyes irányú népművelődési munka elősegíti a tömegek politikai nevelését és így megakadályozza azt, hogy a dolgozók széles rétegei a fasizmus, vagy bármely más reakció hazug hírverésének zsákmányává váljanak.

Az Újjáépítés, a termelés fokozása, a politikai öntudat további erősödése szorosan összekapcsolódik a népi műveltség fejlődésével, amelynek első és legfontosabb feladata az írástudatlanság megszüntetése. Mielőtt az általános fejlődés vonalán tovább haladhatnánk, sikeresen meg kell oldanunk ezt az alapvető feladatot. Ez országunkban annál is fontosabb, mert a történelmi események és hatások következtében lakosságunk egy jelentős része írástudatlan maradt. Ezeknek a száma különösen magas a főbb közlekedési vonalaktól, a városoktól távolabb eső egyszerűbb életformák között élő földműveseknél. Számuk több helyen eléri a lakosság 50%-át. A legutóbbi adatgyűjtések alkalmával kiderült, hogy az e tekintetben szerencsésebb helyzetű észak-vidékeinken is kedvezőtlen a helyzet. Így még a százezer lakosú Szuboticeán, országunk egyik legnagyobb városában is, az írástudatlanok száma a lakosság 8%-át teszi ki. Pedig ezek az összeírások még nem is teljesek, mert nem vették az írástudatlanok közé azokat, akik nevüket ugyan le tudják írni, de az olvasásban vagy írásban általában olyan gyengék, hogy a teljes írástudatlanok közé kell őket számítani.

Az írástudatlanság megszüntetésére most megindult országos mozgalom kitűzött célja, hogy a téli hónapok alatt rendezett tanfolyamokon lényegében és tömegeiben megszüntesse az írástudatlanságot a régi népiellenes uralkodó szomorú örökséget. Népi hatóságaink részletes terveket dolgoztak ki a munka sikeres elvégzése érdekében, amelyek megvalósításánál, különösen a tanfolyamok megszervezésével kapcsolatos technikai előfeltételek megteremtésénél, fontos feladatok várnak antifasiszta szervezeinkre és a kultúregyesületekre.

A munka lényege a már különben is sok feladattal megbízott tanítóinkat terhelő feladatokra most lezáró rohammunka teljesítmény vár. Ez természetesen

nem jelenti azt, hogy csak szakemberek vezethetik a tanfolyamokat, mert ezeknek hiányában bármely tanult, írni-olvasni tudó ember helyettesítheti a tanítót, ha kedve van a munkához és rendelkezik a tanfolyam vezetéséhez szükséges felkészültséggel. A munkában fel lehet használni a magasabb osztályokba járó tanító-képzési tanulókat, akiket ezen munkájukban tanárik előfordíthatnak.

A néphatóságaink által összegyűjtött adatokból kitűnik, hogy az írástudatlanok túlnyomó része nő. A noviszádi kerületben az összeírt magyar nemzetiségű írástudatlanok 72%-át, a becskerek-i kerületben pedig 60%-át teszik ki a nők. Szomorú eredménye az összegyűjtött adatoknak az, hogy a fiatalabb korosztályoknál is elég magas az írástudatlanok száma, amely egyben le is leplezi a régi, népiellenes rendszerek nagykereskedő színtereit a népi közoktatás terén megvalósítottak. Az elmúlt évtizedek iskolapolitikája mellett tömegesen maradtak írástudatlanok. A noviszádi kerület magyar írástudatlanaiból:

10—20 éves	15%
20—30 »	15%
30—40 »	35%
40—50 »	35%

A szabadkai kerület 10 községében az írástudatlanok megoszlása évek szerint a következő:

10—20 éves	13%
20—30 »	20%
30—40 »	30%
40—50 »	27%

Ha egy helyiségben több tanfolyamot kell tartani, úgy a lehetőségek szerint válasszuk külön a fiatalabbakat az idősebbektől, mert ez esetben az elért eredmény lényegesen kedvezőbb lesz.

Országunkban a dolgozók országában a kultúra közkinés, amelyet az egész nép tulajdonává kell tenni. Ez csak úgy lehetséges, hogyha hazánk minden egyes dolgozójának kulturális színvonala megfelelő színvonalra emelkedik. A kulturális színvonal emelkedése viszont csak olyan közösségben lehetséges, amelyben ismeretlen fogalom az írástudatlanság.

Ismerve a felszabadult népi erők kiapadhatatlan forrását, biztosan állíthatjuk, hogy még a jelenlegi nehéz körülmények között is, országunkban a legrovidebb időn belül megszűnik az írástudatlanság. Egy-két év alatt elérjük azt, amit a régi rendszerek soha-

sem tudtak megvalósítani, mert komolyan nem is akarták. Az alacsony színvonalú tömegeken könnyebb az uralkodás, egyszerűbb a közszákmányolásuk. Az újjáépítés gazdasági eredményeinek beszámolójánál ott lesznek az írástudatlanság leküzdéséért folytatott munka eredményének adatai, amelyek bizonyítani fogják a most folyó országos akció sikerét.

Kun Szabó György.

A mi traktorállomásaink

A népi Jugoszláviában megszülettek a traktorállomások is. Míg annyi sok más, ezek is a népi felszabadító harcok eredményeként jelentkeznek. A harcolók tudták, hogy minden emberélet és minden csepp vér a népek boldogulását szolgálja.

Az új Jugoszlávia születésénél a politikai és katonai győzelem után a fő gond az ellátás, az élelmezés, a gazdasági vérkeringés megindítása volt. Népeink a harcok folyamán kénytelenségéből túrték a nincstelenséget. A fiatal néphatóságok tisztában voltak a rájuk háruló munka fontosságával és elsőrangú feladatként azonnal elkezdték az elhagyott traktorok és ezek összeszedését. Ez nem volt könnyű dolog. A háború még határunkon belül dúlt. Honfitársaink színe-java az első vonalakban harcolt. A hátul maradtokra a közigazgatás millió kérdése neheztelt. A polgárság nem hitte a népi erők és igazság győzelmében. Ilyen körülmények között minden erőnkkel biztosítani kellett a téli és tavaszi szántással legszükségesebbet.

Február és március hónapokban a néphatóságok és az Egységfront segítségével kialakultak traktorállomásaink csirái. Kelekezésükben hűjával voltak majdnem minden szervezkedésnek és központi irányításnak. A felszó a szántás és vetés volt. Vajdaság másfél milliónyi hold szántóföldjéből 800 ezret kellett felszántani, hogy ezáltal a legszükségesebb keretek között biztosíthassuk ellátásunkat. Óriási küzdelem kezdődött. Munkába állították az összes magántulajdonban levő és elhagyott traktorokat. És ez mind kevés volt. Előfordult, hogy egy traktorra 4—5 traktorvezető esett. Rögtönzött traktoranyagok létesültek, hogy a hadsorban levőket és az elszökötteket pótolni lehessen. Iraz, ez gvenge utánpótlás volt, de a feladat nem tűrt halasztást.

Az erőszakszűkéséket siker koronázta. A föld javát megemlévelték és így biztosították az eddig éhező népeink élelme-

zését. Nem szakított, de lelkesedéstől fűfött traktorstáink sok gépet tettek harcképtelenné és nehezen fogták fel az elszámolás jelentőségét. Így történt meg, hogy sok vezető és tulajdonos még ma sem jutott járandóságához. Ugyancsak sok helyen a földet sekélyen szántották fel és ez a termés rovására ment. De körülöttünk sivatárság volt, az emberek ijedtek a múlt keserves tapasztalatai által megfőemléttettek, szaktudásai rendelkezők kevesen. Iga egyes vidékeken majdnem semmi, köröskörül elhagyott birtokok; valahogy és valahol el kellett kezdenünk. Volt úgy, hogy központi irányítás hűjával (közlekedési eszközök, telefon, távíró nem állottak a rendelkezésünkre) a traktorok sokszor szédelegtek, a legcsekélyebb hibáknál napokig álltak.

Ma más a helyzet. Majdnem minden okot, ami az eredménytelensége; a múltban okozta, kiküszöböltünk. Új biztos alapot teremtettünk. Ma Vajdaságban 122 traktorállomás áll irányítás alatt. Tudjuk, hogy még vannak hibáink, de minden erőnkkel arra törekszünk, hogy azokat eltüntessük. A tartományi traktorállomás igazgatósága hivatalosa magaslátán áll. Ott vagyunk, hogy hat ügyosztályunkat beszerelve összefogtuk a vajdasági hat körzet (Noviszád, Szombor, Szubotica, Petrovgrad, Pansevo és Szremszka Mitrovica) és 25 járás traktorállomásai. Ezeken kívül még 91 községi állomás működik. Minden körzeti állomásnak majdnem gyárszerű műhelye van. A noviszádi főműhely és szerelő állomás lassan gyárrá fejlődik ki, amely képes lesz a hiányzó traktoralkatrészeket termelni. Hogy milyen hatalmas méretűek a mi vajdasági traktorállomásaink, arról képet alkothatunk, ha elgondoljuk, hogy évi szövetésünk félmilliárd dinárt tesz ki és öt-ezer munkást és alkalmazottat foglalkoztatunk.

Ma a traktorállomásokra hárul a szerep, hogy eltüntessék a birtok megszerelés miatt nehézségekkel küzdő törpe és kisbirtokosok és telepesek szántási és vetési nehézségeit. Tudjuk, hogy a négy-éves harc folyamán rengeteg hazánkfia vesztette el a hállékát és életfenntartási lehetőségeit hazánkfia egyébként is terméketlen vidékein. Nekik, akik a mi szabadságunkért annyit áldoztak és kitarították a legkétségbeesettebb pillanatokban is, nem alamizsna jár, hanem emberi emberhez méltó dolgos élet. A régi rendszer osztott ugyan földet, de minden leltár nélkül és nem gondoskodott a telepesek neveléséről és utasításokat sem adott ne-

kik. A földosztás csak a nemzeti vizsály kiélésítését szolgálta. Traktorállomásaink ma a rendelkezésükre álló 800 régi és 800 új traktorral és ekével a földművelés első szakaszától a szántástól a vetésen át az aratásig, cséplésig mindent el tudnak végezni. Sőt a termény befuvarozását is végrehajtják. Ebben a munkában nem tesszünk különbséget állami és magán szektor között.

A traktorok különböző állomásokhoz tartoznak. Minden állomás teljesítőképessége a körülötte lévő földterület nagyságához viszonyul. Munkában a traktorok brigádonként működnek. Minden egyes brigád három-öt traktorból áll, 6-10 traktorvezetővel, egy irnokkal és egy parancsnokkal. »brigádirral«. A traktorvezetők munkaideje 8 óra. A parancsnok felügyel a szántás vagy más művelet szakszerűségére, míg az irnok az órát igezi, a »normát«, ugyan úgy az üzemanyag fogyasztását, elszámolja a munkabéreket és jelentést készít a heti munkáról. Mint a szántásnál, úgy a cséplésnél is az idén brigádonként fogunk csépelni. Egy brigádban 3—5 cséplőgép dolgozik majd. Kevés a szakember és ily módon használjuk k' legegyszerűbben a rendelkezésre állókat. Télen a traktorvezetők nagyjából műhelyekben, kukori-

cadaralók és morzsolók mellett foglalkoznak, vagy, ha az idő engedi a mély szántással.

A traktorállomásokra nagy földadat vár. A telepítéssel és az agrárreform végrehajtásával kapcsolatban meg kell szerveznünk a szövetkezeti földművelést. Ennek beáthlatatlan előnyei lesznek. Először is a nagy területeket sokkal gazdaságosabb művelni és olcsóbb is, másodsor az egyenletes jó és szakszerű megművelésnek az eredménye a nagyobb hozam. Telepeseinknek és a földreform útján földhöz jutottaknak úgy szólván játékká válik a földművelés és betakarítás. Az így nyert szabad idejüket és megtakarított erejüket földművesek a maguk nevelésének emelésére és szellemi gazdagodásukra fordíthatják. A felszabadult munkacserő pedig újjáépülő és szélesedő gyár-iparunk kádereinek k'szélesedésében nyer hasznos helyet.

Egész hazánk területén működnek már a traktorállomások. Nemsokára legelmaradottabb vidékeinken is megindul a ferszverűen irányított földművelés. Többi iparágainkkal vállelve traktorállomásaink is elvégzik a rájuk bízott feladatot: segédkeznek felépíteni a romokban heverő országot és boldoggá tenni hazánk lakosságát.

Pcpovics Károly

S Z E M L E

A MAGYAR Népszínház két bemutatója

SÁRI BÍRÓ. — (Móricz Zsigmond népi vígjátéka). A Magyar Népszínház decemberi munkatervében színrehozta Móricz Zsigmond ifjúkori könnyű népi vígjátékát. Ez a népi vígjáték egyes külsőségeiben még némi rokonságot mutat a múlt század végén virágozott »népszínművekkel«, azonban a hasonló külsőségek mellett is lényegbevágó az eltérés. Ebben a színdarabban valóságos élő, hétköznapi emberek szerepelnek és nem papírmásé figurák, mint a legtöbb régi népszínműben. Ezek az emberek nemcsak dalolnak és szerelmeseik után sóhajtoznak, vagy ördögi gonoszságokat forralnak, hanem élnek, küzdenek és a maguk érdekeiért fordulat, tal, vagy egyéni indulatossággal síkra is szállnak.

Egy falusi bíróválasztás a tengelye a darabnak. A falu élén egy tizenegyszer megválasztott és harminchárom éve élő-

ködő pipogya bíró áll, akinek minden tettét tulajdonképpen parasztbasa felesége diktálja. A bíró kíméletlen szerzési vágyú felesége irányításával majd egy emberöltőn át fosztogatta, zsarolta a falu szegényét, gazdagját. Mindenkinek van valami adóslevele a bíró »komótjában«. Ha ellene szavaznak, előkerülnek az adóslevelek.

A közerdők, rétek kisajátítása, vagy tagosítás elsősorban mindig a bíró zsebébe tömte, birtokát növelte. S mindezt a nagyakartú asszony vezénylése mellett. Megvámolta a részesei keresztjét is, mert a termés rosszul fizetett. Se szeri, se száma basáskodásainak.

Pipogyasága mégis közismert, a falu Sári bírónak csúfolja.

De már belefáradt az örökös tisztsgviselésbe. Legszívesebben egésznap a pálinkás butykost szopogatná. Legkisebb fia szerelmésének apja a falu ellenelölte a bírói tisztsgre, s a fiatalok kedvéért ez